

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

MGE-R1A1P-061

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

Arkusz II

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ II

STYCZEŃ
ROK 2006

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 18 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. W rozwiązaniach zadań przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z ołówka i gumki (wyłącznie do rysunków), linijki, lupy oraz kalkulatora.
7. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ☐ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ☐ i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

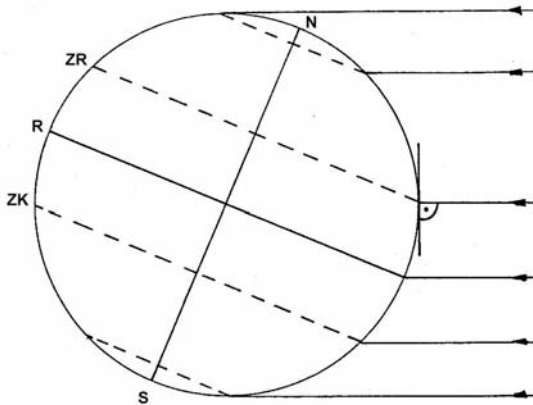
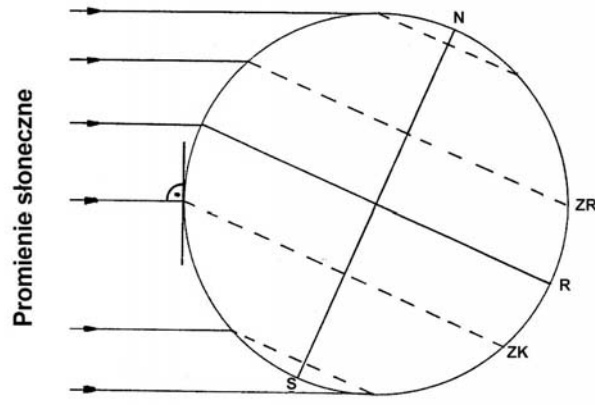
PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

Zadanie 35. (3 pkt)

Rysunki przedstawiają oświetlenie Ziemi w pierwsze dni wybranych astronomicznych pór roku.

Rys. 1**Rys. 2**

- a) Wpisz w wy kropkowanych miejscach pod rysunkiem właściwe daty, dobierając je z podanych.

21 III, 22 VI, 23 IX, 22 XII

- b) Zakreskuj ukośnymi liniami:

- na rysunku nr 1. obszar występowania nocy,
- na rysunku nr 2. obszar występowania nocy polarnej.

Zadanie 36. (2 pkt)

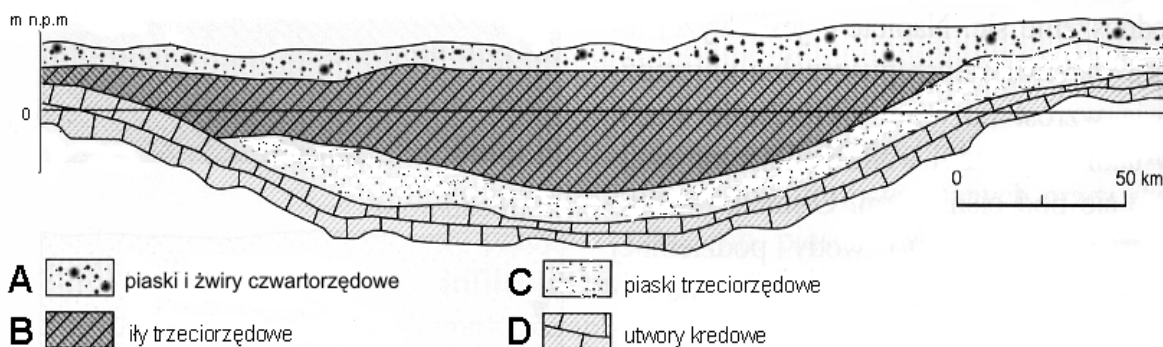
Oblicz szerokość geograficzną miejscowości położonej na równoleźniku, na którym w dniu przesilenia letniego Słońce góruje po południowej stronie nieba na wysokości $77^{\circ}27'$.

Miejsce na obliczenia:

Szerokość geograficzna miejscowości

Zadanie 37. (4 pkt)

Rysunek przedstawia przekrój przez nieckę artezyjską.

a) Podaj litery, którymi oznaczono na rysunku warstwy nieprzepuszczalne oraz warstwę, w której występują wody artezyjskie.

Warstwy nieprzepuszczalne:

Warstwa wód artezyjskich:

b) Podaj nazwy dwóch miast Polski, które dzięki położeniu na obszarach niecek artezyjskich korzystają z zasobów wód artezyjskich. Nazwy miast dobierz z podanych poniżej.

Zakopane, Poznań, Wrocław, Łódź, Warszawa, Suwałki

.....,

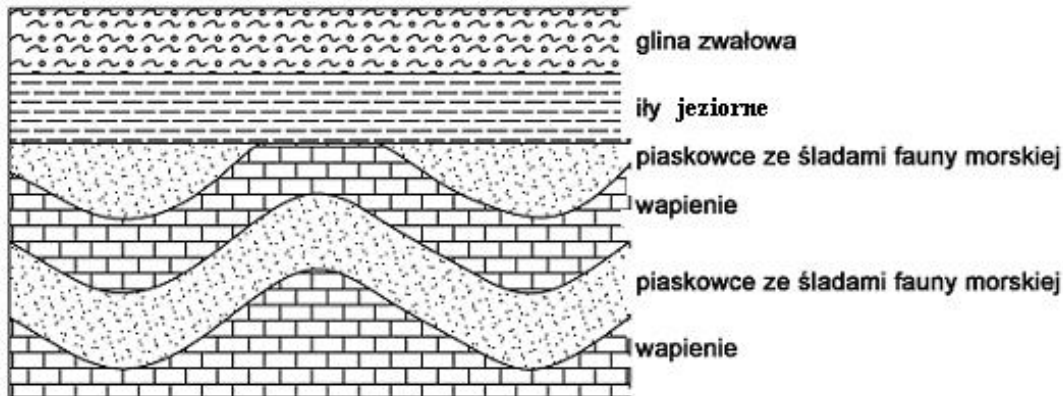
Zadanie 38. (4 pkt)

a) Wpisz do tabeli właściwy proces i czynnik rzeźbotwórczy, które doprowadziły do powstania wymienionych form rzeźby.

Formy rzeźby	Proces	Czynnik
A. oz, sandr		
B. kanion, wcios		
C. wodospad, przełom		
D. mierzeja, lido		

Zadanie 39. (3 pkt)

Wykorzystaj załączony przekrój geologiczny oraz posiadaną wiedzę i wykonaj polecenia a) i b).

a) Uporządkuj chronologicznie podane poniżej wydarzenia geologiczne od najstarszego do najmłodszego. Numery odpowiadające kolejnym wydarzeniom wpisz do tabeli.

1. sfałdowanie osadów morskich
2. zlodowacenie obszaru
3. akumulacja osadów w środowisku wód śródlądowych
4. erozyjne ścięcie powierzchni
5. akumulacja osadów w środowisku morskim

wydarzenia				
najstarsze				najmłodsze

b) Podaj nazwę grupy skał występujących na przekroju, uwzględniając ich genezę.

Nazwa grupy skał:

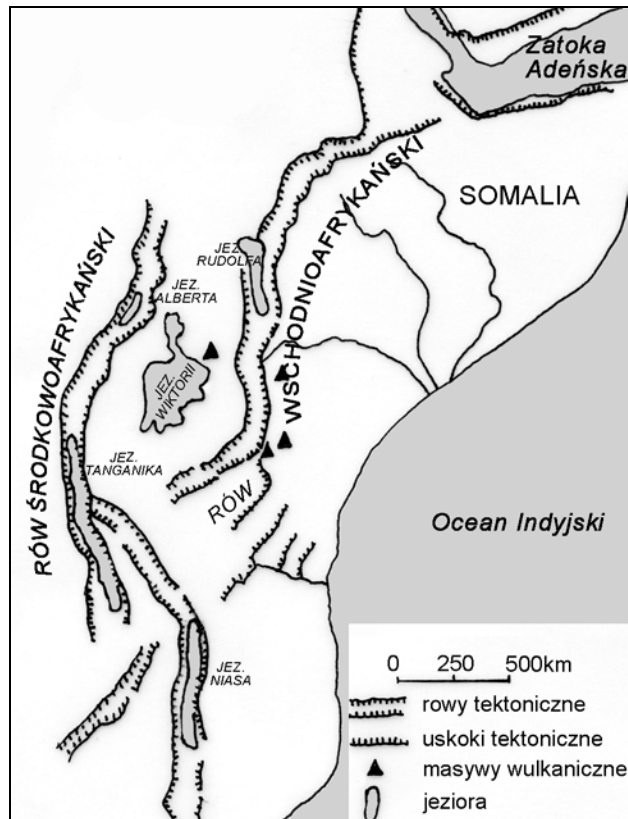
Zadanie 40. (3 pkt)

Wymień cztery przyczyny intensywnego wycinania lasów równikowych.

1.
2.
3.
4.

Zadanie 41. (5 pkt)

Rysunek przedstawia zjawiska geologiczne na granicy płyt litosfery na obszarze wschodniej Afryki. Wykorzystaj rysunek i własną wiedzę do wykonania poleceń a), b), c).

a) Zaznacz poprawną odpowiedź.

Przedstawione na mapie rowy i uskoki tektoniczne położone są w strefie:

- A. subdukcji.
- B. ryftu.
- C. kolizji płyt.
- D. geosynkliny.

b) Na przykładzie przedstawionych na rysunku jezior Niasa i Tanganika oraz posiadanej wiedzy, wymień trzy cechy jezior tektonicznych.

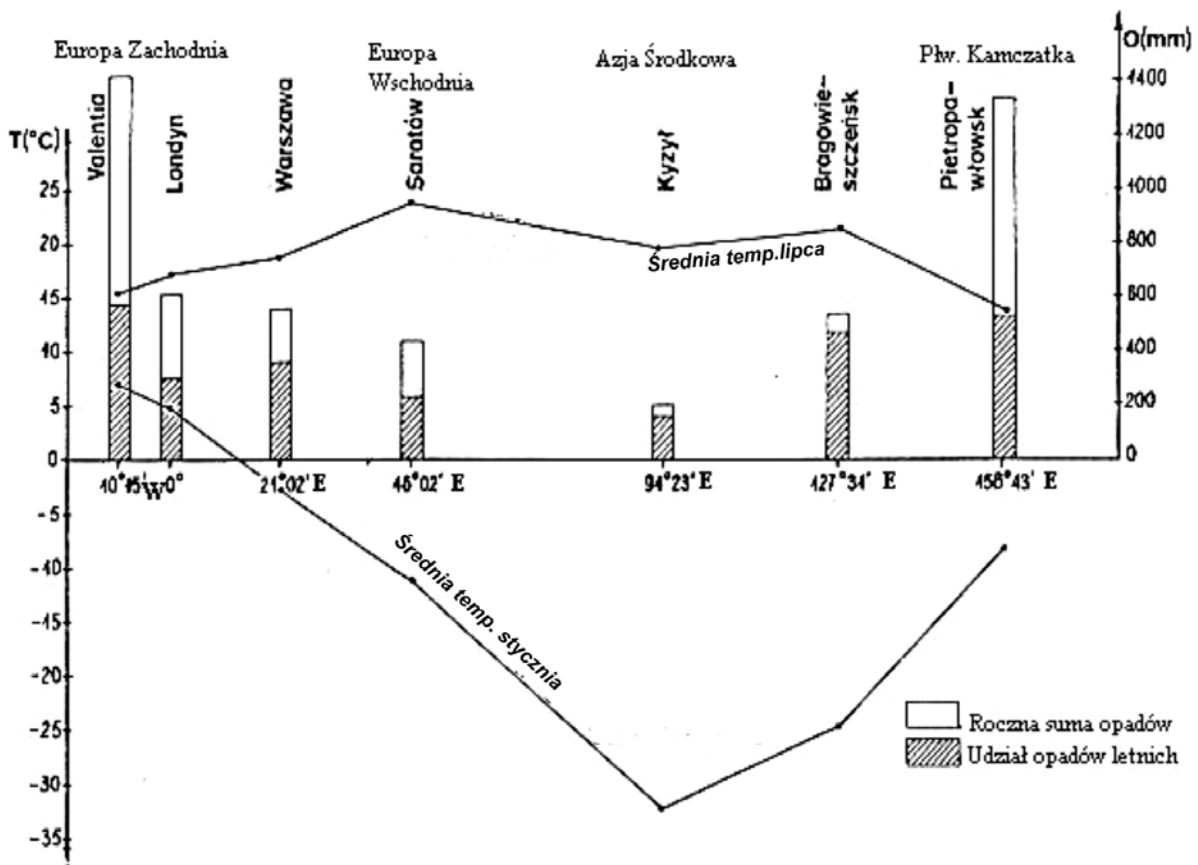
1.
2.
3.

c) Podaj przykłady trzech przyrodniczych konsekwencji, które mogą w przyszłości wystąpić w Afryce Wschodniej jako skutek położenia tej części kontynentu na granicy płyt litosfery.

1.
2.
3.

Zadanie 42. (4 pkt)

Wykresy przedstawiają temperatury powietrza w styczniu i lipcu oraz roczne opady atmosferyczne na stacjach klimatycznych położonych w Europie i Azji w szerokościach geograficznych, które zawierają się pomiędzy $50^{\circ}15'N$ a $52^{\circ}53'N$.

Na podstawie wykresów sformułuj cztery prawidłowości klimatyczne.

1.
2.
3.
4.

Zadanie 43. (4 pkt)

Do podanych szeregów krain geograficznych Polski dobierz po jednej z wymienionych cech, według których krainy te pogrupowano. Wpisz w wolne miejsca odpowiednie litery, którymi te cechy oznaczono.

Cechy:

- A. położenie na obszarze fałdowania alpejskiego,
- B. położenie na obszarze monokliny przedsudeckiej,
- C. długi kres wegetacji,
- D. położenie na platformie wschodnioeuropejskiej,
- E. położenie na obszarze wału środkowopolskiego,
- F. położenie w dorzeczu Odry,
- G. obszar zlodowacenia bałtyckiego.

1. Nizina Śląska, Nizina Szczecińska, Kotliny Podkarpackie

.....

2. Pojezierze Mazurskie, Nizina Podlaska, wschodnia część Wyżyny Lubelskiej

.....

3. Kotlina Jeleniogórska, Nizina Śląska, Pojezierze Lubuskie

.....

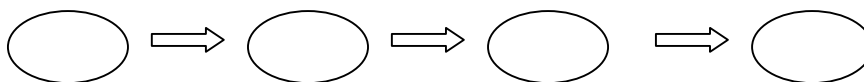
4. Tatry, Podhale, Pieniny

.....

Zadanie 44. (3 pkt)

Na Ziemi obserwowane są zjawiska wskazujące na nasilenie się efektu cieplarnianego. **Wybierz spośród wymienionych poniżej zdarzeń cztery odnoszące się do nasilenia efektu cieplarnianego i jego następstw. Ułóż te zdarzenia w ciągu przyczynowo-skutkowym, wpisując do schematu litery, którymi je oznaczono.**

- A. Wzrost temperatury przy powierzchni Ziemi.
- B. Podnoszenie się poziomu oceanów i mórz.
- C. Wzrost zawartości związków siarki i tlenków azotu w atmosferze.
- D. Obniżanie się poziomu oceanów i mórz.
- E. Wzrost zawartości dwutlenku węgla i metanu w atmosferze.
- F. Topnienie lądolodów.

Zadanie 45. (2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego województwa warmińsko-mazurskie i podkarpackie charakteryzują się wysokimi wartościami współczynnika przyrostu naturalnego na tle kraju.

1. Województwo warmińsko-mazurskie

.....
.....
.....

2. Województwo podkarpackie

.....
.....
.....

Zadanie 46. (2 pkt)

Podaj dwa przykłady problemów społeczno-gospodarczych, które muszą rozwiązywać wysoko rozwinięte kraje europejskie o starzejących się demograficznie społeczeństwach.

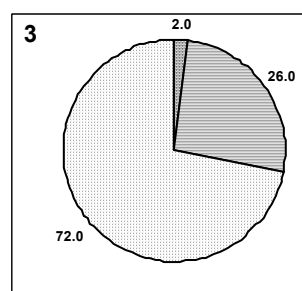
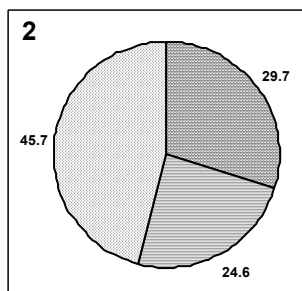
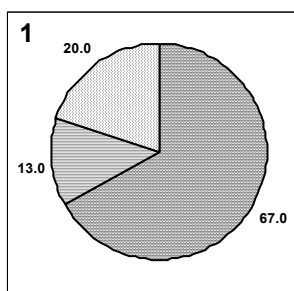
1.

2.

Zadanie 47. (2 pkt)

Diagramy przedstawiają strukturę zawodową ludności w % w trzech krajach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego.

■ I sektor ■ II sektor ■ III sektor

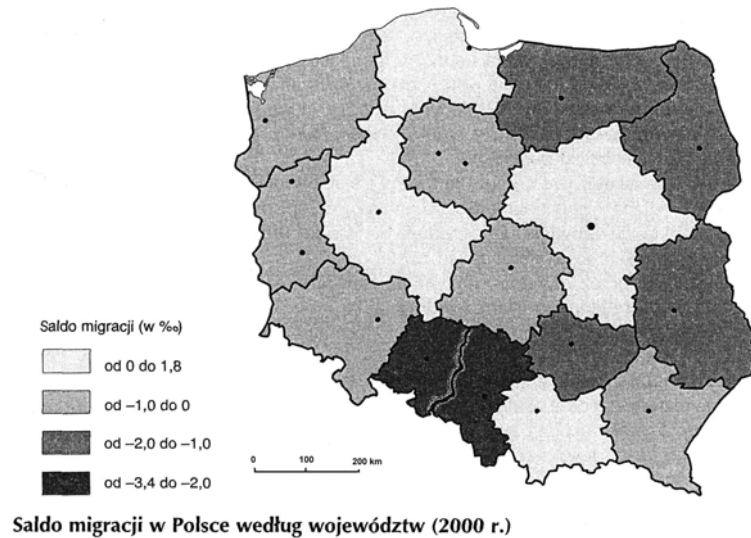
Podaj numer diagramu przedstawiającego strukturę zawodową ludności kraju:

a) wysoko rozwiniętego gospodarczo,

b) słabo rozwiniętego gospodarczo

Zadanie 48. (4 pkt)

Mapa przedstawia saldo migracji w Polsce w 2000 roku według województw.

a) Wymień dwa województwa o najwyższym odpływie ludności.

1. 2.

b) Spośród podanych poniżej cech zaznacz trzy, które są wspólne dla województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego i lubelskiego.

Cechy:

- A. duże zatrudnienie w rolnictwie,
- B. gęstość zaludnienia powyżej średniej krajowej,
- C. niskie zaangażowanie obcego kapitału w inwestycje gospodarcze,
- D. produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca poniżej średniej krajowej,
- E. dodatnie saldo migracji,
- F. ujemny przyrost naturalny.

Zadanie 49. (4 pkt)

Do podanych wyznawców różnych religii dobierz po jednym kraju, w którym wymienieni wyznawcy dominują wśród ludności. Nazwy krajów dobierz z podanych poniżej.

Brazylia, Egipt, Francja, Indie, Niemcy, Rosja, Hiszpania

1. muzułmanie —

2. hinduiści —

3. protestanci —

4. prawosławni —

Zadanie 50. (4 pkt)

Na świecie są miasta, do których przybywają pielgrzymi z całego świata.

Uzupełnij tabelę, wpisując państwa, w których położone są wymienione miejsca kultu religijnego oraz religie wyznawane przez pielgrzymów.

Miasto miejsce kultu religijnego	Państwo	Religia
Rzym		
Fatima		
Mekka		
Varanasi		

Zadanie 51. (4 pkt)

Tabela przedstawia wybrane cechy gospodarki rolnej w przykładowych krajach świata.

Kraj	Zbiory pszenicy w mln t	Plony pszenicy w q/ha	Grunty orne na 1 ciągnik w ha	Zużycie nawozów sztucznych w kg na 1 ha
A	68,5	27,4	106,0	101,7
B	39,7	18,8	159,0	6,6
C	22,8	77,8	11,5	177,7
D	20,0	18,2	160,0	5,1

a) Na podstawie informacji w tabeli podaj kraje, w których prowadzona jest ekstensywna gospodarka rolna.

.....

b) Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Warunkiem prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej w krajach wysoko rozwiniętych jest:

- A. wysoki odsetek ludności zatrudnionej w rolnictwie,
- B. duża powierzchnia gruntów ornych przypadająca na 1 mieszkańca,
- C. niska towarowość rolnictwa,
- D. specjalizacja rolnictwa.

c) Wypisz, spośród wymienionych trzy kraje, w których dominuje ekstensywna gospodarka rolna.

Kanada, Chiny, Australia, Francja, Wielka Brytania, Brazylia

.....

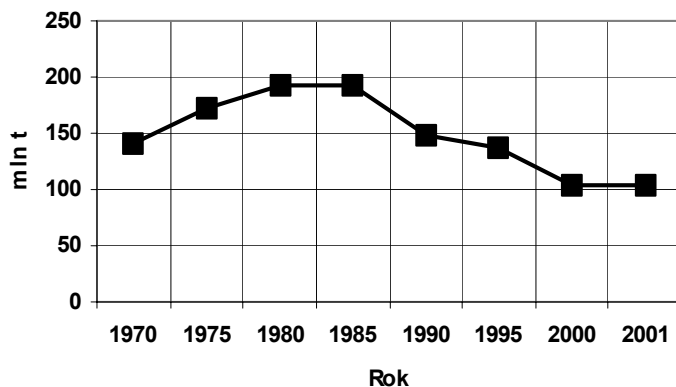
Zadanie 52. (3 pkt)

Oznacz znakiem (+) trzy czynniki lokalizacji przemysłu, których rola wzrosła w wyniku postępu technologicznego.

- A. zasoby wykwalifikowanej siły roboczej
- B. baza surowcowa i zasoby energii
- C. zasoby wodne
- D. rynek zbytu
- E. zaplecze naukowo-badawcze
- F. jakość środowiska przyrodniczego

Zadanie 53. (4 pkt)

Wykres przedstawia wydobycie węgla kamiennego w Polsce w latach 1970. – 2001.

- a) Przedstaw tendencję zmian wielkości wydobycia węgla kamiennego w Polsce po 1989 roku.

.....

- b) Podaj trzy przyczyny, które wpłynęły na zmiany wielkości wydobycia węgla kamiennego w Polsce po 1989 roku.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

Zadanie 54. (2 pkt)

Wymień dwie konsekwencje zmian w wydobyciu węgla kamiennego po 1989 roku dla stanu środowiska przyrodniczego na Górnym Śląsku.

1.

.....

.....

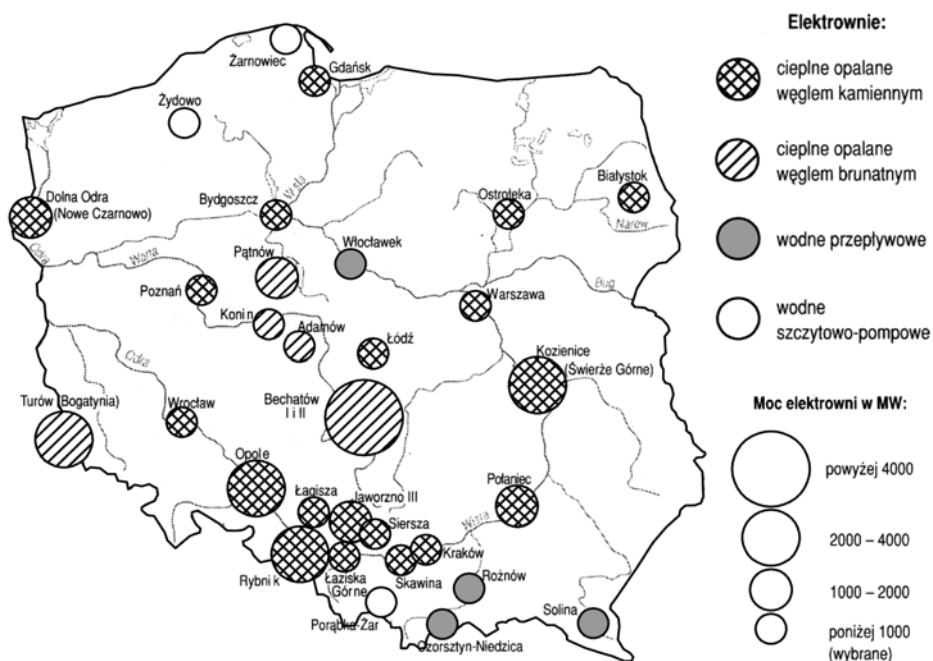
2.

.....

.....

Zadanie 55. (3 pkt)

Mapa przedstawia rozmieszczenie głównych elektrowni w Polsce.

Przedstaw trzy prawidłowości wyjaśniające rozmieszczenie elektrowni w Polsce.

1.
2.
3.

Zadanie 56. (2 pkt)

Przedstaw dwie wady elektrowni ciepłych bazujących na węglu brunatnym, wynikające z ich lokalizacji i funkcjonowania.

1.
2.

Zadanie 57. (4 pkt)

Oceń, uwzględniając czynniki lokalizacji hutnictwa, która z hut żelaza, w Szczecinie czy w Krakowie, została korzystniej zlokalizowana. Przedstaw trzy zalety lokalizacji wybranej huty.

Korzystniej zlokalizowana została huta

Zalety lokalizacji huty

1.

.....

2.

.....

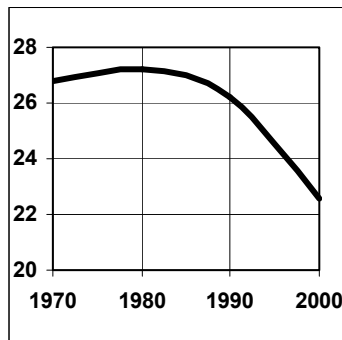
3.

.....

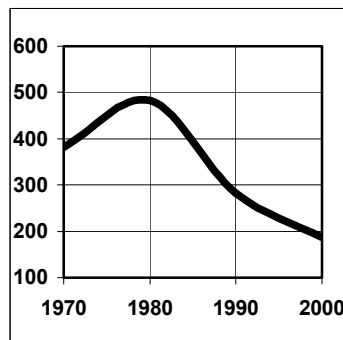
Zadanie 58. (4 pkt)

Wykresy przedstawiają zmiany zachodzące w transporcie kolejowym Polski w latach 1970-2000.

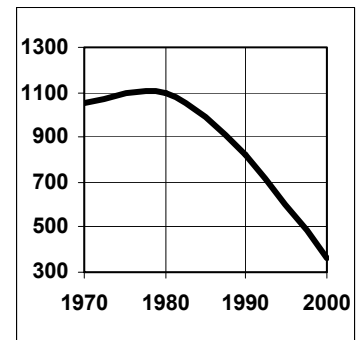
Długość linii kolejowych
w tys. km

Przewozy ładunków
transportem kolejowym
w mln ton

Przewozy pasażerów
transportem kolejowym
w mln osób

a) Na podstawie wykresów podaj, która z cech transportu kolejowego w Polsce, przewozy pasażerów czy przewozy ładunków, uległa większym zmianom po 1980 roku.

.....

b) Podaj trzy główne przyczyny zmian zachodzących w transporcie kolejowym w Polsce po 1980 roku.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

Zadanie 59. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę, dobierając do podanych kontynentów po dwa okręgi przemysłowe.

- 1) Damodar, 2) Doniecko-Nadnieprzański, 3) Kuźniecki, 4) Minas Gerais,
5) Moskiewski, 6) Nadatlantycki, 7) Przyjeziorny, 8) Shaba, 9) Witwatersrand.

Kontynent	Okręgi przemysłowe
Azja	
Afryka	
Ameryka Północna	
Europa	

Zadanie 60. (2 pkt)

Na podstawie zamieszczonego poniżej tekstu źródłowego oraz własnych wiadomości przedstaw po dwa pozytywne i negatywne następstwa globalizacji dla krajów słabo rozwiniętych.

„Globalizacja sama w sobie nie jest ani zła, ani dobra – jest nieuchronna. Ma natomiast pozytywne i negatywne skutki i właśnie o to toczy się jeden z najgorętszych sporów.

Skutki globalizacji to między innymi wymiana informacji, która pomaga w tworzeniu społeczeństw obywatelskich, ułatwianie migracji, przenoszenie kapitału do krajów, gdzie inwestycje zagraniczne są warunkiem rozwoju całych społeczeństw, narodziny marek znanych na całym świecie, które ułatwiają wybór konsumentom. Pojawiają się również inne opinie na temat globalizacji – kryzysy finansowe całych regionów – tak jak stało się podczas kryzysu azjatyckiego w 1997 roku; globalna kultura jest świetnym wynalazkiem, ale kultura masowa coraz częściej kształtowana jest przez działy marketingu globalnych kooperacji.”

Źródło: opracowanie własne

Pozytywne następstwa:

1.

.....

2.

.....

Negatywne następstwa:

1.

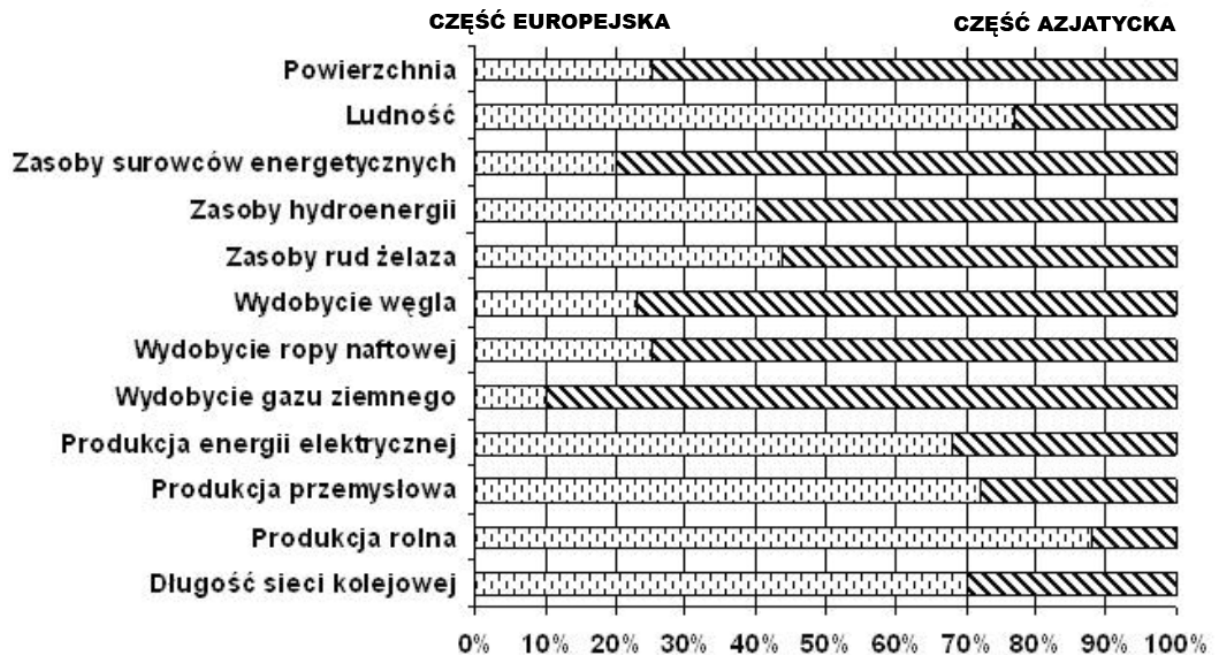
.....

2.

.....

Zadanie 61. (3 pkt)

Wykres przedstawia porównanie azjatyckiej i europejskiej części Rosji według wybranych cech.

Wykorzystaj wykres i wpisz do tabeli znak (+) przy cechach, pod względem których udział azjatyckiej części Rosji jest wyższy w porównaniu z częścią europejską, a znak (-) gdy udział ten jest niższy.

Cecha	Udział części azjatyckiej (+) wyższy (-) niższy
A. Gęstość zaludnienia w os./km ²	
B. Produkcja energii elektrycznej na 1 mieszkańca	
C. Gęstość sieci kolejowej na km ²	
D. Produkcja przemysłowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca	

Zadanie 62. (3 pkt)

Wymień trzy przyrodnicze przyczyny trudności w zagospodarowaniu azjatyckiej części Rosji.

-
-
-

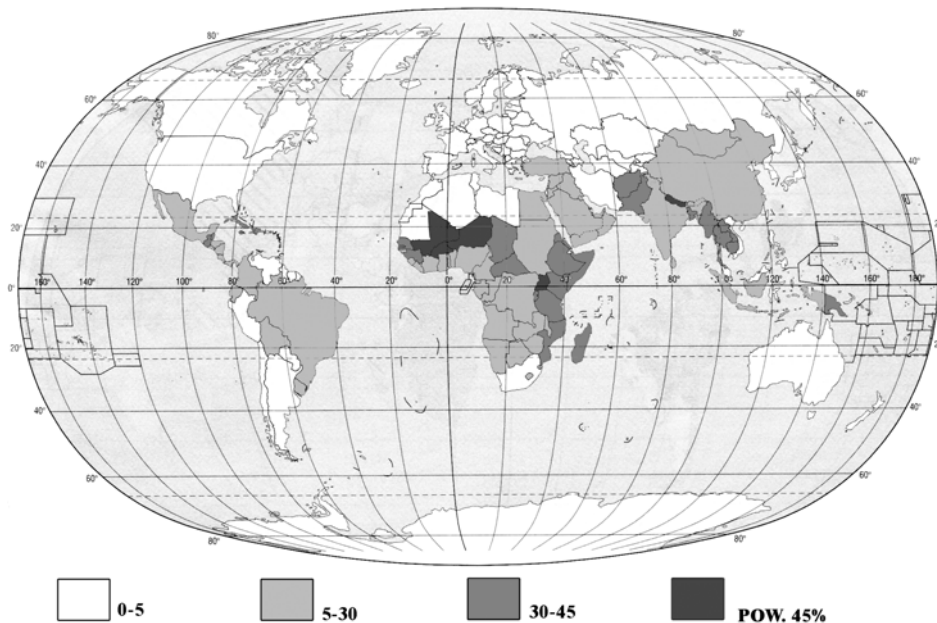
Zadanie 63. (3 pkt)

Poniżej podano dwa różne sposoby prezentacji zjawiska pracy dzieci na świecie.

1. Odsetek dzieci pracujących w grupie wiekowej 10 – 14 lat.

Kraj	Odsetek dzieci pracujących w grupie wiekowej 10-14 lat
Afganistan	24
Bangladesz	28
Brazylia	15
Chiny	9
Indie	13
Kuwejt	0
Mali	52
Meksyk	5
Niemcy	0
Nigeria	24
Republika Południowej Afryki	0
Uganda	44

2. Odsetek dzieci pracujących w grupie wiekowej 10-14 lat.

a) Przedstaw po jednej zalecie każdego ze sposobów prezentacji podanego zjawiska.

1.

.....

2.

.....

b) Podaj nazwę metody kartograficznej prezentacji zjawiska zastosowanej na mapie.

.....

Zadanie 64. (2 pkt)

Wymień trzy problemy społeczne występujące w krajach, w których zatrudnionych jest ponad 30% ogółu dzieci.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 65. (4 pkt)

Według Raportu WHO głównymi przyczynami zagrożenia życia ludności w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo są choroby serca, nowotwory i choroby psychiczne, natomiast życiu ludności krajów słabo rozwiniętych zagrażają choroby zakaźne i AIDS.

Podaj po dwie społeczne przyczyny zagrożenia życia ludności krajów wysoko i słabo rozwiniętych wymienionymi chorobami.

Kraje wysoko rozwinięte:

1.
.....
2.
.....

Kraje słabo rozwinięte

1.
.....
2.
.....

BRUDNOPIS